

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.500
Letna naročnina L. 3.000
Letna inozemstvo L. 4.000
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXII. - Štev. 27 (1107)

Gorica - četrtek, 2. julija 1970 - Trst

Posamezna številka L 70

Jubilejno leto sv. Metoda Razporoka v Italiji - da ali ne

Kot znano, je letos jubilejno Metodovo leto. Praznujemo 1100-letnico, ko je v jeseni leta 869 sv. Metod postal panonsko-slovenski nadškof, metropolit sirmijski, in 1100-letnico, kar so ga leta 870 v Regensburgu bavarski škofje zaradi slovenskega misijona vpričo nemškega kralja Ludovika Nemškega obsodili, mu vzeli listino škofovskega posvečenja (posvetil ga je bil papež v Rimu!) ter ga vrgli v ječo v oddaljenem, med gozdovi skritej samostanu in Ellwangenu (severno od Ulma), od koder ga je papež Janez VIII. po posredovanju slovenskega kneza Koclja šele v maju 873 mogel rešiti.

To krivico nad sv. Metodom hočejo letos Nemci popraviti: najprej kraj ječe, mesto Ellwangen s svojim županom, dasi Ellwangen nima nobene krivde, pa tudi nemški škofje, nasledniki onih štirih škofov v Salzburju, Regensburgu, Passau-u in Freisingu-Münchenu, ki priznavajo, da je obsodba sv. Metoda bila krivična. (V dobi ekumenizma, ko gre za zblizanje z Vzhodno Cerkvijo, je ta krivična obsodba velik kamen spotike. Hočejo se opravičiti tudi pred Vzhodno Cerkvijo.)

KRAJ METODOVE JEČE JE POSTAL KRAJ ROMANJ

Dne 2. junija so poromali v Ellwangen katoliški Ukrajinci, ki jih je vodil uniatski nadškof in eksarh (s sedežem v Münchenu) dr. Platon Kornyljak. Ob veliki udeležbi ukrajinskih vernikov je opravil staroslovensko bogoslužje v bizantinskem obredu. Molitve in petje je bilo staroslovensko, berilo, evangelij in pridiga pa v ukrajinskiščini.

Dne 8. julija se bodo zbrali v Ellwangu udeleženci III. mednarodnega kongresa za slovensko zgodovino k besednemu bogoslužju v raznih slovanskih jeziki. Sodeloval bo tudi nemški (ellwangenski) pevski zbor, ki bo pel v staroslovenski. V nedeljo, 12. julija pa bo v Ellwangenu velika slovesnost: odkritje spomenika v čast sv. Metoda na najbolj prometnem kraju mesta. Spomenik je skoraj tri metre širok in nad dva metra visok in predstavlja sojenje sv. Metoda v Regensburgu (kralja, štiri nemške škofe in nadškofa sv. Metoda v verigah). Spomenik je v lepem marmorju izdelal ellwangenski kipar Hans Scheble. Slovesnost odkritja bo ob 11^h, prej bo pa (ob 9^h) v bližnji proštiji cerkvi slovenska služba božja za slovenske romarje iz Nemčije in drugih krajev, iz Avstrije, Italije in Jugoslavije.

Pri slovesnosti odkritja spomenika bodo nastopili pevci in pevke in rajevci iz Sel pod Košuto na Koroškem v slikovitih koroških narodnih nošah.

OBISK IZ ELLWANGENA

Zupan mesta Ellwangena g. Karl Vöhr in notar mesta dr. Paul Mack sta se z izrecnim povabilom Slovencev pripeljala na Koroško in se najprej zglasila pri pisatelju dr. Metodu Turnšku, s katerim sta že dlje časa osebno znana. Prinesla sta s seboj veliko votivno svečo v čast sv. Metoda, darilo mesta Ellwangena. Sveča ima tudi mestni grb.

Dr. Metod Turnšek je gosta z velikim zadoščanjem sprejel v gradu na Rebrci, nato pa ju je pospremil v Maribor, kjer je v Marijini cerkvi nad Slomškovim grobom bila lepa svečanost. Pomožni škof dr. Vekoslav Grmič je dragoceno votivno svečo blagoslovil ter imel pomenljiv nagovor: naj bi sveča iz Ellwangena predstavljala spravo med narodi, pomenila zadoščanje za krivico, storjeno sv. Metodu, pa tudi dajala pobudo za ekumenizem, in to prav nad grobom svetiškega Slomška, za katerega beatifikacijo vsi prosimo, da bi po njej postal vzornik vesoljni Cerkvi za vzvišeni apostolat delovanja za cerkveno zedinjenje.

Bogoslovci in drugi v cerkvi so z navdušenjem zapeli himno v čast svetima bratoma, župan mesta Ellwangen pa je blagoslovljeno svečo postavil na svetilnik nad Slomškovim grobom ter jo pržgal. Gostje so si ogledali novo mariborsko

bogoslovno semenišče in se dlje pomudili v lični, moderni kapeli, kjer so na oltarju stali štirje novi kelihi letošnjih novomašnikov kot njim poklonjeno darilo pripravljeno za posvetitev. Tudi kelihi so vzbudili veliko pozornost kot svojevrstna slovenska umetnina.

Naslednje jutro je goste iz tujine prof. dr. Ojnik pospremil na Tezno, kjer že obstaja nova župnija sv. Cirila in Metoda z zasilno kapelico, v bližini pa se gradi velika, moderna cerkev v čast sv. Cirila in Metoda. To bo spominska cerkev slovenskega naroda, v slavo in zahvalo velikima blagovestnikoma iz Soluna. Cerkev bo mogla sprejeti do tisoč vernikov in bo že do jeseni, upajo, pod streho. V delavskem okraju (tam je tovarna avtomobilov z nad 10.000 delavci) je cerkev prepotrebna. Mariborska mestna občina se je z odobritvijo zidave na tistem kraju častno izkazala.

Odlučna gosta iz Nemčije sta z dr. Turnškom obiskala še razne kraje Koceljeve Panonije, tako biser štajerskih cerkva, Ptujsko goro, mesto Ptuj, kjer sta za ptujsko mestno cerkev položila temelje žc knez Kocelj in nadškof sv. Metod, Ormož, Ljutomer, Radence, Radgono. Povsod sta občudovala slovenski svet in slovenske ljude.

Tudi na Koroškem je dežela pod Peco, Obirjem in Košuto in ob koroških jezerih navdušila obiskovalca. Željno pričakujeta, da bomo Slovenci na svoj dan, 12. julija, vrnili v Ellwangenu obisk.

Dr. M. T.

Ponovni krvavi neredi v Ulstru

Ulster, dežela na severu Irske, je bila pretekla dni spet prizorišče spopadov, prelivanja krvi in uničevanja materialnih dobrin. Zatirani katoličani so se spopadli s konservativnimi protestanti, ki so hoteli proslaviti bitko na reki Boyne 12. julija 1690, ko je protestantska vojska pod vodstvom Viljema Oranškega porazila katoliške čete, katerim je poveljeval škotski kralj Jakob II. Pričakovati je še novih neredov, kajti protestanti so trdno odločeni tudi letos organizirati manifestacije v spomin na bitko, ki jim je prinesla privilegirano položaj v Severni Irski.

Krvavi neredi so to pot zlasti prizadejali glavno mesto Ulstra Belfast. Začelo se je v soboto, 27. junija v zgodnjih popoldanskih urah, ko se je povonka protestantskih fanatikov približala katoliški četrti v Belfastu. Najprej so leteli kamni, nato je spregovorilo orožje. Pri tem je bilo ubitih šest oseb, ranjenih pa nad 350.

Središče Belfasta je pretrepelo veliko gmotno škodo. Mnogi uradi in trgovine so opustošeni, hiše požgane, javni promet ustavljen, vozila prevrnjena. Katoličani zapuščajo mestne četrti, kjer žive katoličani in obratno.

Kakor da to še ne bi bilo dovolj, je ulstrska policija napravila še drugo nespartmetno potezo. Prav v trenutku, ko bi se morala mlada severnoirska poslanka Bernadette Devlin udeležiti prisega novoizvoljenih poslancev v britanskem parlamentu v Londonu, jo je dala zapreti, da odsedeli šest mesecev kazni, ker je pred časom sodelovala pri protestnih akcijah zoper protestantsko nasilje v mestu Londonderryju. Namesto da bi policija z izvedbo kazni nekoliko počakala, da se duhovi umirijo, jo je aretirala prav v trenutku, ko se je v avtomobilu peljala proti mestu, da nagovori svoje pristaše in jih pozove k umirjenosti. Ko je večtisočglava množica, ki je mlado poslanko pričakovala v Londonderryju, zvedela za njeno aretacijo, je to še bolj razvnelo duhove in posledica so bili novi neredi, ki pa k sreči niso zahtevali smrtnih žrtev.

Britanska vlada si ne zna pomagati drugače kot da na demonstrante pošilja svoje čete. Osem tisoč britanskih vojakov je že v Ulstru; sedaj mislijo poslati še okre-

Pred dobrim mesecem je bilo v Gorici pri jezuitih predavanje o zakonskem predlogu za uvedbo razporoke v Italiji. Predavatelj videmski poslanec Bressani je v treh točkah razvil politične razloge, zaradi katerih je krščanska demokracija proti uvedbi razporoke. Po predavanju se je razvila debata. To, kar me je močno začudilo, je bilo dejstvo, da so skoro vsi, ki so posegli v debato, bili za uvedbo razporoke; torej proti mnenju predavatelja KD in nauka Cerkve. Razlogi, ki so jih navajali v prilog razporoke so bili tisti običajni: možnost, da se z razporoko uredijo razne ponesrečene zakonske zveze in divji zakoni; krivica, da mora nedolžni trpeti zaradi krivega in nezvestega zakonca; blagor otrok, ki morajo poslušati prepire staršev, kjer se ti ne razumejo, in podobni razlogi, ki se vsi dajo strniti v en sam razlog: usmiljenje do zakoncev in do otrok v ponesrečenih zakonih. In vsem tem mukam bi napravila konec razporoka. Zato naj se čimprej vpelje tudi v Italiji, da ne bo ta še naprej med najbolj konservativnimi državami, češ da je razporoka znamenje napredka, progresivnosti.

Nasplošno sem opazil, da se tudi razni drugi ljudje, ki bi jih lah-

ko imenovali verne kristjane, nagibajo k razporoki, vsaj k »mali razporoki«. Debate v poslanski zbornici in pisanje raznih ilustriranih časopisov so ustvarile med italijanskimi državljani neko psihološko razpoloženje za razporoko, tako da bi morebitni referendum bil najbrž tvegana zadeva za nasprotnike razporoke, če bo ta zakon odobren.

Kot znano, je sedaj zakon za razporoko pred senatom. Ta je prav te dni začel o njem razpravljati, potem ko ga je poslanska zbornica že odobrila. Če ga odobri senat, bo zakon stopil v veljavo in tudi v Italiji bomo imeli razporoko. Vendar so okrog tega zakona še številne zapreke in ni gotovo, da ga senat sprejme. Kajti zdi se, da so senatorji manj navdušeni za razporoko kot pa so bili poslanci. Prav zaradi debate v senatu in zaradi zadržanja Sv. Sedeža do uvedbe razporoke v Italiji se bo o tej zadevi še veliko govorilo in pisalo.

STALISČE KRISTUSA IN CERKVE

Vsem je znano, da je v stari zavezi Judom bila dovoljena razporoka in tudi mnogoženstvo; še bolj je oboje bilo v navadi pri poganskih narodih. Kristus je pa odpravil mnogoženstvo in tudi razporoko: »Kdor se z ločeno oženi, preuštjuje« (Mt 19, 9).

To evangelijsko mesto je Cerkev vedno razlagala tako, da je zakonska vez nerazvezljiva; samo smrt jo more razvezati. Ta razlaga je v Cerkvi vsaj že tisoč let enodušna. Kako je bilo prej in kako je pri pravoslavni, ni tukaj mesto, da bi razlagali. Takšnemu pojmovanju zakonske zveze je Cerkev ostala zvesta tudi na zadnjem vatikanskem koncilu. V pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu je njena beseda jasna: »Temelje in posebne zakonitosti

je globoki skupnosti življenja in ljubezni med zakonci dal Stvarnik; vzpostavi pa se ta skupnost z zakonsko zavezo, to se pravi z osebnostno nepreklicno privolitvijo... Ta sveta vez je tako zaradi blagra zakoncev in potomstva kakor tudi zaradi blagra družbe odtegnjena človeški samovolji« (št. 48). V naslednjem členu ista konstitucija ponavlja: »Zakonski ljubezni sta tuja kakršno koli preuštvo ali razveza zakona« (št. 49). Ko koncil govori o apostolatu laikov, poudarja, da je njihov prvi apostolat v družini: »Dolžnost zakoncev je bila vedno, danes je pa večji del njihovega apostolata, da s svojim življenjem razodevajo in dokazujejo nerazvezanost in svetost zakonske zveze« (O laičnem apostolatu 11).

Da bi se njen nauk ne zdel le »ukaz od zgoraj«, Cerkev na zadnjem vesoljnem cerkvenem zboru tudi omenja razloge, zakaj je zakonska vez nerazvezljiva: 1. zaradi blagra zakoncev samih; 2. zaradi blagra potomstva, tj. otrok; 3. zaradi blagra človeške družbe. To se pravi, mnenje Cerkve je, da je boljše za vse, če je zakon nerazvezljiv. Cerkev se torej ni dala premamiti tistemu navideznemu usmiljenju, ki žene zagovornike razporoke, ker ve, da ne gre za resnično usmiljenje, temveč za prikrito samoljubje in egoizem zakoncev. Toda o tem kaj več ob drugi priložnosti.

POSEBEN POLOŽAJ V ITALIJI

Razprava o razporoki v italijanskem parlamentu pa zadeva na tekoče tudi političnega in diplomatskega značaja. Italija je namreč leta 1929 sklenila z vatikansko državo konkordat. V konkordatu je pa določeno, da italijanska država priznava veljavnost zakonov, sklenjenih po določilih Cerkve, če ni kake ovire za njih veljavnost od strani državnih zakonov. To so tako imenovani »konkordatni zakoni« (matrimoni concordatari).

Zaradi tega določila se v Italiji zakon lahko sklene samo v cerkvi pred pooblaščenim duhovnikom in dvema pričama in zakon se prepiše tudi na županstvu in dobi civilno veljavnost. Težava je še večja, ker je ustavodajna skupščina leta 1947 sprejela konkordat in lateranske pogodbe. Zato je danes v italijanskem parlamentu tudi juridičen spor, ali spada nerazvezljivost zakona med ustavna določila ali ne. To oviro je poslanska zbornica obšla enostavno tako, da je večina izjavila, da nerazvezljivost zakona ne spada med ustavna določila in da more zato parlament spremeniti to določilo enostavno z novim zakonom. Krščanska demokracija pa ni tega mnenja.

Težji je spor s Sv. Sedežem, ki vztraja pri svoji razlagi, da italijanski parlament ne more enostransko spreminjati obvez sprejetih z mednarodno veljavno pogodbo. Takšna pogodba je tudi konkordat. V konkordatu je pa italijanska država priznala, da se pred Cerkvijo sklenjeni zakoni ravnajo po cerkvenih določilih.

Zakon o razporoki, ki ga poznamo pod imenom »zakonski predlog Basslini-Fortuna«, je torej še vedno predmet tudi zamotanih političnih in diplomatskih sporov, ki zanje ne vemo, kako se bodo razpletli.

K. H.

Povorka konservativnih katoličanov v Rimu

Za praznik sv. Petra in Pavla so prišli v Rim tudi verniki iz raznih dežel, ki ne odobravajo raznih liturgičnih reform zadnjega časa in so zlasti nevoljni, ker so živi jeziki spodrinili latinščino ter se je gregorijansko petje umaknilo ljudskemu in umetnemu.

V nedeljo, 28. junija se je izoblikovala pred cerkvijo Marije Velike povorka, v kateri je sodelovalo kakih tisoč oseb, ki so prišle iz Anglije, Francije, Nemčije, Avstrije, Svice in Španije. Na čelu povorke je bilo nekaj desetih duhovnikov, vsi v talarjih in z rožnim vencem v rokah. Spotoma so prepevali gregorijanske himne in ko so prišli v baziliko sv. Petra, so takoj odšli k oltarju sv. Rešnjega Telesa, kjer so zapeli »Credo«.

Nato je spregovoril francoski duhovnik abbé Coache (ki ni ravno zgleden po svoji pokorščini do škofa in je bil že večkrat opomnjen zaradi svojstvenih stališč) ter pozval navzoče, naj obnovijo svojo vero na grobu sv. Petra.

»Najbolj zvesti romarji«, tako so se sami poimenovali, so nato obiskali grob papeža sv. Pija X., ki je bil svoj čas proglasil rimski katekizem, in slovesno prisegli, da bodo nauku, ki ga ta katekizem vsebuje, ostali zvesti. Molili so tudi za papeža, da bi ostal vedno steber edinosti v Cerkvi, ki mora biti zgrajena na papeških okrožnicah, spisih cerkvenih učencev in naravno, na sv. pismu.

Udeleženci so bili nekoliko razočarani, da jih sv. oče Pavel VI. ni hotel sprejeti v posebni avdijenci, saj so vendar »Cristi fideles«, Kristusovi zvesti, kot so sami to večkrat poudarili. Tudi so bili začudeni, da so našli med italijanskimi verniki tako malo odziva. Prepričani so bili, da če kdo, so Italijani tisti, ki se navdušujejo za latinski jezik. Ni pa teh tradicionalistov pustil na cedilu italijanski pisatelj Tito Casini, ki je svoj čas vodil glede reforme bogoslužja ostro polemiko s kardinalom Lercarom.

Na večer pred praznikom privakov apostolov so se nato ti konservativni kristjani zbrali ob obelisku na trgu sv. Petra, kjer so opravili nočno bedenje ob molitvi, prepevanju psalmov in molitvi rožnega venca — seveda vse v latinščini.

Spoštovati moramo zavzetost teh ljudi za izročila, toda istočasno obžalujemo, da se ne znajo vključiti v tok sedanosti in sodelovati pri liturgični reformi. Kaj pomaga, če prisegajo zvestobo sv. očetu, istočasno pa odklanjajo, kar on priporoča in uveljavlja v življenju. S svojimi konservativnimi stališči sv. očetu dela gotovo ne lajšajo; poleg tega se je bati, da bodo s svojo zaverovanostjo v preteklost vedno bolj izgubljali stik s sedanjo Cerkvijo in končali če že ne v razkolu in uporu, vsaj ob robu Kristusove Cerkve. Zato, ko oni molijo za pravovernost drugih, so sami potrebni naše molitve.

Vsa Slovenija je bila zastopana na Repentabru

V sončnem nedeljskem popoldnevu, 28. junija, je Repentabor zopet oživel, saj so prihleti nanj Slovenci iz vseh delov, če ne množično, pa vsaj po svojih zastopnikih. Slovenska prosveta iz Trsta, ki vabi na ta zgodovinski prostor ves povojni čas na kulturne praznike naše besede, pesmi in igre, je posvetila letošnji tabor 25-letnici zrušenja fašizma in nacizma. K sodelovanju je povabila tudi goriško katoliško prosveto, Ljudsko gibanje v Trstu, Gorici in Kanalski dolini, Slovence iz Benečije in naše drage koroške Slovence, pa tudi brate iz Slovenije.

Tabor je pričel in vodil univerzitetni študent Franko Zerjal, član Radijskega odra na tržaški radijski postaji. Najprej je pozdravil vse navzoče, posebej še izvoljene predstavnike: deželnega poslanca dr. Draga Stoka, predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Reginalda Vospernika z gospo, repentaborskega župana Mihaela Guština, devinsko-nabrežinskega župana in tajnika Slovenske skupnosti dr. Draga Legišo, tržaškega občinskega odbornika dr. Rafka Dolharja, dr. Angela Kukanjo z gospo, ki je počastil tabor kot predstavnik SKGZ, zastopnika Goričanov dr. Damjana Pavlina in predstavnike vseh drugih slovenskih pokrajin. Franko Zerjal je po teh pozdravih izrazil veselje, da je minilo 25 let relativnega miru in zaželel, da bi napočil končno čas, kot ga želi in pričakuje naš pesnik France Prešeren v Zdravljici.

Na te želje je zapel zbor »Fantje izpod Grmade« Zdravljico v kompoziciji Ubalda Vrabca. Zbor, ki ga vodi Ivo Kralj, je zapel še Aljaževo Oj Triglav moj dom in Hajdrihovo Morje Adrijansko. Vse pesmi so izvenlele polno in melodiozno; zdi se, da Fantje še niso tako lepo peli na Repentabru kot letos. Deležni so bili toplega priznanja občinstva.

Za tem prvim nastopom je pozdravil tabor repentaborski župan Mihael Guštin. Izrazil je veselje občine, da so na Repentabru vsa povojna leta tabori in je izrekel voščilo posebej letošnjemu, da bi čim lepše uspel.

Svoj pozdrav je izrekel tudi dr. Drago Stoka, ki kot izvoljeni svetovalec simbolično predstavlja vso deželo.

Na oder so potem začeli prihajati pevci in pevke iz Doberdoba. Pevski zbor, ki ga vodi Karel Lavrenčič, je zapel tri pesmi: Zirovnikovo Glejte, že sonce zahaja, Foersterjevo Ljubezen do domovine in Vodopivčevo Naročilo. Doberdobci, ki so letos predstavljali na taboru Goriško, so pokazali tisto lepo pevsko kulturo, ki je znana za vse goriške pevske zore.

Potem je napovedovalec Franko Zerjal vse navzoče povabil, da bi se spomnili svojih bratov in sestra, ki so toliko hudega pretrpeli v vojni, po ječah, preganjanju in interniranju, po raznih taboriščih smrti... Med njimi so bili tudi naši pesniki. V njih besedah je izražen spomin na tisti grozni čas. Nekateri teh pesmi so prebrali dijaki višjih slovenskih srednjih šol in z univerze. Po vrsti so brali: Ivana Placerjeva: sonet Ljubke Sorlijeve iz Venca spominčič možu na grob, Boris Panžer: Gonaški soneti 1942 pesnika Franca Balantiča, Joži Peterlin: Kajuhovo pesem Črni avti in akademik Danilo Pertot: Spev rodni zemlji pesnika Severina Salija.

Zavladala je popolna tišina. Ljudje so prislusnili, kako so naši pesniki izrazili križev pot naših ljudi preko vsega ozemlja, kjer živimo, križev pot naših ljudi brez razlike njihovega svetovnega nazora. Samo zato so bili preganjani in so umirali v cvetu svojih mladih let, ker so hoteli totalitarni režimi izbrisati naš narod iz tega našega življenjskega prostora.

POCASTITEV LJUBKE SORLIJEVE IN ALBINE SKABARJEVE

Spet je povzel besedo napovedovalec in dejal: »Danes smo želeli skromno na tem taboru počastiti vse žrtve vojne in nasilja. Nasilja pred vojno, žrtve posebnih sodišč, žrtve interniranih, umorjenih in zastrupljenih, žrtve po neštetihi ječah, žrtve padlih v vojni in tudi žrtve prvih mesecev povojnega časa. Prosimo Boga, da jim da večni mir.

Simbolično smo želeli počastiti te žrtve tako, da se spoštljivo poklonimo tem, ki so pred nami in ki jim je Bog dal še moč, da so trpljenje mogli prestati.

Spoštljivo tu pozdravljamo gospo Ljubko Sorli-Bratuzevo iz Gorice, ki je z nadčloveško vero vzdržala, ko so ji fašisti zastupili moža Lojzeta Bratuža, ko so mu vlihi v usta strupeno mešanico bencina, gospo pa potem zaprli in jo mučili v tržaških ječah, ko so ji iztrgali iz naročja dva nedorasta otroka.

Spoštljivo pozdravljamo Albino Skabar

iz Velikega Repna, ki jo je čakala smrt v rižarni v Trstu. Tam so jo mučili, da je danes invalid poleg svojega moža invalida, ki je oslepel, ko se je boril po kraških gmajnah za lepšo usodo svojega naroda. Zaradi oslabelosti ni mogla priti.

Ta naš pozdrav je skromen in reven. A želeli bi vam izročiti vsaj šopek rož in po vas vsem žrtvam našega naroda. Hvalježni smo vam, da ste darovali za naš narod več kot ste mogli.

PISATELJ ALOJZ REBULA GOVORI

Sledil je spominski govor našega pisatelja prof. Alojza Rebule. Govornik ni krenil na izhrojena pota taborskih govornikov, ampak je segel v globino naše narodne, še posebej naše zamejske problematike. Izrazil je veselje nad tem, kar smo dosegli v 25 letih, istočasno pa dejal, da je to vse tako revno in nezadostno. Zdrknili smo od naroda zmagovalca na stopnjo enakopravnosti pod zavezni in od tod na stopnjo narodne manjšine, ki se mora veseliti table z napisom ob poti, ki pelje v povsem slovensko vas. In še toliko drugih bolečih stvari!

Vendar pisatelj Rebula, tako je poudaril, noče sejati obupa, ker veruje še vedno v zdravje in moč naroda, ki je moral prehoditi v zgodovini toliko strmih in trdih poti na Kalvarijo. Govor, ki je navdušil občinstvo po svoji jasnosti in resnicoljubnosti, je zapustil nepozaben vtis. Upamo, da bodo prireditelji poskrbeli, da bo v kaki reviji v celoti objavljen.

Prvi del tabora so zaključili mladi muzikantje iz openskega Finžgarjevega doma, ki so si nadeli ime »Taimis«. Igrajo pač na električne kitare, a ansambel dopolnjujejo še harmonika, orgle, klarinet, trobenta, tako da zveni zelo lepo in ubrano. Ansambel vodi g. Pohajač.

DRUGI DEL TABORA

Drugi del tabora so začeli godbeniki iz Bazovice. Njihov ansambel »Kondor« je zaigral zelo lepo in dovršeno več skladb. Občinstvo je bilo zadovoljno, da so zazvenele iz teh modernih ritmov tudi slovenske melodije, posebno pri Opencih. Veseli smo tega napredka.

Potem je bil na vrsti nastop mešanega pevskega zbora »Slovenec« iz Boršta. Zbor je pod vodstvom Draga Petarosa zapel Vodopivčevo Sinoči je pela, Lahamarjevo Mladosti ni in Radovana Gobca Pesem o svobodi.

Prireditelji so nato predstavili Beneške Slovence takole: »Rekli smo, da smo danes vsi Slovenci združeni. Med nami so pevci iz Slovenske Benečije! Ne vemo, kako bi jih dovolj toplo in prisično pozdravili. Naši so in mi smo njihovi!« Tu se je sprožil val navdušenja občinstva. Nastopil je tedaj zbor »Rečan« pod vodstvom g. Rina Markiča. Kakor Korošci vedno pojo

Gor čez izaro, tako pojo naši Benečani svojo narodno pesem: Oj, božime..., ki odraža vso mehko in otoplo Nadiških dolin. Najprej so zapeli to pesem, potem še narodno Glejte že sonce zahaja in Božime moje dijete. Benečani pojo zares mehko in toplo kot narod, ki je mnogo preстал, pa kljub temu nikogar ne sovraži, ampak poje včasih skoro žalostno, a z nasmehom na ustih. Bil je to lep dogodek.

Sledil je pozdrav predstavnika koroških Slovencev in predsednika Narodnega sveta dr. Reginalda Vospernika. Izrazil je srečo, da more biti priča tej proslavi tolikega trpljenja predsem primorskih Slovencev. Spomnil je, kako je usoda Primorske povezana z usodo Korošcev, ki narekuje skupno sočustvo in večkrat skupno delo.

Za dr. Vospernikom je stopil na oder Janko Prešeren iz Trbiža, ki je prinesel pozdrav iz Kanalske doline, iz dežele pod Sv. Višarjami. Občinstvo mu je odgovorilo s toplim odobravanjem.

Posebno z veseljem in odobravanjem je tabor pozdravil moški zbor iz Postojne: »Tako smo zares tudi s Slovenijo po pevcih, naših gostih, povezani in jih bomo naprosili, da poneso pozdrave vsej Sloveniji,« je dejal v imenu prirediteljev Franko Zerjal.

Postojnski zbor je zapel pet pesmi. Vodi ga Ivo Jelerčič. Zbor poje čudovito, navdušena ni bilo konca. Se in še bi pevce poslušali. Izredne fine, ki bi prišle v zaprtem prostoru še bolj do izraza, solisti, preciznost izražanja, vse to so velike odlike postojnskega moškega zbora. Upamo, da ga bomo imeli priliko še slišati.

Z nastopom postojnskega zbora se je zaključil letošnji slovenski tabor. Ob koncu je bila iznešena tale misel: »Ponesimo pesem in besedo — slovensko pesem in slovensko besedo s tega tabora na svoje domove. Ponesimo z njo ta svetel dan, te sončne žarke, ki so nas gredli. In s to svetlobo in svetlo mislijo utrdimo povsod vero v življenje, v naše svetlo slovensko življenje!«

Kljub temu, da je bila stavka avtobusov, je bil tabor tudi po številu udeležencev nepričakovano mogočen, po svoji osrednji zamisli pa morda najpomembnejši po vojni. Vsekakor je presegal mnoge prireditve in prireditvice in zasluži tako zaradi osrednje misli, zaradi številnih nastopajočih izvajalcev in zaradi tolikih udeležencev priznanje vsem, ki so ga pripravili. Če kdo poročilo o takem dogodku zamejskih Slovencev potisne med oglase, je to žaljivo za vse.

Zelimo izreči priznanje vsem, ki so sodelovali in tabor organizirali, predvsem seveda Slovenski prosveti v Trstu in ji čestitati.

Pismo italijanskim predstavništvom v Kopru, Zagrebu in Beogradu

Ljubljanski študentje so 17. junija poslali spodnje protestno pismo na označene naslove z namenom, da podprejo naše šolnike v Italiji v boju za uresničitev pravic, ki jih oblasti v Rimu ves čas po vojni kratijo in veljavne predpise izigravajo, ne da bi kaj konkretnega ukrenile. Pismo se glasi:

Res je, da se odnosi med Italijo in Jugoslavijo bližajo vzhodnim odnosom med sosedama, prav tako je nesporno, da je na obeh straneh močna težnja odpraviti ostanke problemov, ki so dolgo kalili meddržavne odnose. Eden izmed takih problemov, ki je v zadnjem času zopet pokazal na določene anomalije, je diskriminacija slovenskih šol in slovenskih učiteljev v Italiji nasproti njihovim kolegom italijanske narodnosti. Vrsta ustavnih in zakonskih predpisov, Londonski sporazum, določbe Posebnega statuta itd., sankcionirajo pravice italijanskih državljanov slovenske narodnosti, vendar razmere kljub temu še niso urejene tako, kot so formulirane v dokumentih. To je zanikanje enakopravnosti državljanov (prim. 3. člen statuta avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine) in jemanje pravice do zaščite

te jezikovnih manjšin z ustreznimi določbami (6. člen italijanske ustave). Določila Posebnega statuta, ki je bil sprejet na osnovi Spomenice o soglasju že leta 1954 v Londonu, zagotavljajo med drugim pouk v materinem jeziku, stalnost učiteljskih moči, uporabo materinega jezika v odnosu do oblasti.

Zahtevamo spoštovanje meddržavnih in mednarodnih obveznosti in protestiramo proti krnivi že uzakonjenih pravic in proti zavlačevanju uveljavitve zadevnih zakonov!

Protestiramo proti diskriminaciji slovenskih šol in učnega osebja!

Zahtevamo slovenske šole tudi za italijanske državljane slovenske narodnosti povsod tam, kjer živijo strnjeno na ozemlju Beneške Slovenije in popolnoma urejeno šolstvo v tržaški, goriški in videmski pokrajini.

Podpiramo zahteve slovenske manjšine po enakopravnem statusu vseh državljanov. Podpiramo akcijo slovenskih šolnikov in učencev za ureditev razmer in položaja slovenskega šolstva v Italiji.

Mednarodni odbor in izvršni odbor skupnosti študentov - Ljubljana

Dejavnost Cerkev jih vznemirja

V Sloveniji spet bijejo plat zvona. Pa ne gre za kako povodenj ali požar, temveč za nevarnost, da bo katoliška Cerkev prevzela vlogo družbenega oblikovalca in usmerjevalca, ko so komunisti s svojimi organizacijami na vzgojnem in prosvetnem področju čisto odpovedali.

Izvršni odbor republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije (SZDL) je smatral za potrebno, da je 30. junija na svoji seji razpravljal o delovanju katoliške Cerkev v Sloveniji. Prišel je do sledečih zaključkov:

V zadnjem času se množijo primeri, ko se Cerkev ne drži več samo svoje verske dejavnosti, temveč se skuša posredno ali neposredno uveljaviti tudi na raznih področjih družbeno-političnega življenja. Med takšne pojave spadajo — po mnenju slovenskih komunistov — neprekinjeno povezovalje s slovensko politično emigracijo, širjenje izvenverske dejavnosti zlasti med mladino, pritisk na starše in družino, obravnavanje družbeno-političnih vprašanj v verskem tisku, postavljanje zahtev do šole, tiska in radiotelevizije, vključevanje izrazitih nasprotnikov socializma v laični apostolat, organiziranje laikov kot posebnih družbenih skupin, ustanavljanje lastnih katoliških ustanov na področju javnega in družbenega življenja, oznanjanje

cerkvene družbeno-politične, gospodarske, kulturne in moralne doktrine kot edine alternative za ureditev življenja.

Izvršni odbor SZDL je ob omenjenih pojavih prišel do zaključka, da se tega ne sme več dopuščati, ker bi to pomenilo politizacijo Cerkev in bi se utegnili spreverči v odkrito klerikalno dejavnost. SZDL sodi, da se je treba spoprijeti s takšnimi težnjami in kršitvami že ob vsakem primeru in na konkretnem kraju, ne pa dopuščati, da se razrastejo v splošen politični problem.

Repertoar Slovenskega gledališča v Trstu za sezono 1970-71

Slovensko gledališče v Trstu je sprejelo okvirni načrt repertoarja za sezono 1970-71. Repertoar se utegne v nadrobnejših še spremeniti, nikakor pa se ne bo spremenila njegova splošna podoba. Pri njenem oblikovanju so nas vodile predvsem tri temeljne želje: umetniško — nadaljevati in utrditi tradicionalno visoko raven tržaškega gledališča; vsebinsko — odločneje prikazati probleme sodobnega sveta; izrazno — ostati dostopni najširšemu krogu ljubiteljev odrske umetnosti, hkrati pa omogočiti tudi zahtevnejšemu občinstvu, da pride na svoj račun.

Sezono, v začetku katere bomo praznovali 25-letnico svoje ustanovitve, bomo začeli z veliko dramo Levta Nikolajeviča Tolstoja »Moč teme«, nadaljevali pa s komedijo Ludwiga Holberga »Jeppe z grička«, kar bo prva slovenska uprizoritev tega »danskega Moliera«, s Strindbergovim »Smrtnim plesom« v predelavi Friedricha Dürrenmatta pod naslovom »Play Strindberg« in dramatičnijo novele Nobelovega nagradjenca Miguela Angela Asturiasa »Torotumbo«, ki govori o uporu gvatemalskega ljudstva proti jenkijskemu imperializmu. Zaradi svoje posebne vloge seveda tudi letos ne moremo mimo italijanskih avtorjev in med njimi smo se odločili za Vitaliana Brancatija in njegovo komedijo o malem človeku pred drugo svetovno vojno in po njej »Raffaele«. Med slovenskimi deli bomo po desetih letih postavili na oder slovit »Antigono« Dominika Smoleta, domačo noviteto iz poglavja naše najnovije zgodovine in moberbitno, prav tako domačo glasbeno komedijo. Repertoar bodo dopolnila tudi gostovanja najvidnejših gledaliških hiš iz matične domovine. Za okoliho bo SG še posebej naštudiral nekaj enodejank. Za otroke pa smo letos izbrali Vandotovega »Kekca« v priredbi Janka Modra.

Na teh delih torej sloni repertoar Slovenskega gledališča v Trstu za sezono 1970-1971. Morebitne spremembe, ki jih utegnejo narekovati objektivni vzroki, ali dopolnilna dela, do katerih lahko pridemo v prihodnjih mesecih, kakor rečeno, ne bodo spremenila njegove podobe

Duhovni velikan mladega krščanstva

Pavel je bil človek božje previdnosti, ki je v prvih desetletjih mladi krščanski Cerkvji pomagal, da se je rešila tesnega oklepa judovstva. Ta postopek, ki ga je začel že apostol Peter ob srečanju s stotnikom Kornelijem, je bil težak in počasen. O tem je razpravljal prvi apostolski zbor v Jeruzalemu in sprejel načelo, da se kristjanom, spreobrnjenim iz poganstva, ne sme nalagati Jarem Mojzesove postave; da je torej Mojzesova postava z ustanovitvijo Cerkev izpolnila in dokončala svoje poslanstvo. V praktičnem krščanskem življenju je bilo potrebno potem izvesti, kar je bilo načelno in teoretično rešeno.

Pri tem delu je nosil glavno breme apostol Pavel. Kristjani, spreobrnjenici iz farizejske ločine, se kar niso mogli sprizniti s tem, da bi bili v krščanstvu enaki z verniki iz poganstva. Te so imeli za manj polne vernike. Pravi, popolni verniki bodo nastali samo, če se dajo obrezati in sprejmejo Mojzesovo postavo. Podtalno so povsod rovarili proti apostolu Pavlu. To je čutili v njegovih listih, kjer te hujskače odkrito imenuje lažnive brate. Obsoja njihovo početje in zatrjuje, da je njegovo učenje pravilno. Izpod njegovega peresa pride beseda: »In če bi angel iz nebes oznanjal drugačen evangelij, kakor smo vam ga oznanjali, bodi zavržen« (Gal 1, 8). To težko vprašanje je rešil Bog, ko je bil Jeruzalem leta 70 porušen, Judje razgnani po svetu, v Cerkvj pa so se telesni Abrahamovi potomci vedno bolj izgubljali.

Apostol je čutil, da bodo vstajali vedno novi učitelji krivih nauk. Zato svojemu

učencu Timoteju piše: »Rotim te pri Bogu in Kristusu Jezusu, ki bo sodil žive in mrtve, pri njegovem prihodu, pri njegovem kraljestvu: oznanjuj besedo, nastopaj, bodi prilično ali neprilčno, svari, opominjaj z vsem potrpljenjem in učenjem. Zakaj pride čas, ko zdravega nauka ne bodo prenesli, temveč si bodo za čeljanje ušes koplčili učitelje po svojih željah in bodo ušesa odvrčali od resnice, obrčali pa se k bajkam (2 Tim 4, 1-4).

Ko se je v Miletu poslavljaj od vernikov iz Efeza, jim napove, da bodo po njegovem odhodu k njim prišli »grabežljivci volkovi, ki ne bodo prizanašali čredi, da bodo iz njihovih vrst vstajali možje, ki bodo krive nauke oznanjali« (Apd 20, 29, 30). To se je tudi zgodilo. Nastopili so nikolajevci, ki so v krščanski nauk vnašali poganske zmote in ljudi zavajali v nenravnost (Raz 2, 1-7).

Ni mu bilo za priznanje in simpatijo vernikov. Svojo avtoriteto je branil zaradi službe, da bi jo mogel uspešno vršiti. Svoje vernike je ljubil z nadnaravno ljubeznijo. Zanje je bil pripravljen vse žrtvovati, pri tem pa ne prejemati nobene materialne podpore, samo da bi laže oznanjal evangelij. Korinčanom je dejal: »Jaz pa bom prav rad vse žrtvoval, tudi samega sebe popolnoma žrtvoval za vaše duše, tudi če bi me vi tem manj ljubili, čim bolj vas ljubim« (2 Kor 12, 15).

NI ISKAL SEBE

Čeprav je bil tak duhovni velikan, tudi apostol Pavel ni povsod žel samih uspehov, samega odobravanja in priznanja. Sodelavca s prvega potovanja Marko in Bar-

naba sta ga zapustila. Ko je Apolona prosil, naj ostane v Korintu, mu ta ni ustregel. Skoro po vseh krščanskih občinah so se našli ljudje, ki so mu nasprotovali, mu jemali ugled in iz čisto navadne nevoščljivosti kvarili njegovo delo. Nekateri učenci so nalašč oznanjali krščansko vero, samo da bi apostola dražili. Seveda so se zmotili. »Da se le, kakorkoli že, naj bo s pretvezo ali iskreno, oznanja Kristus, in tega se veselim.«

Njegova apostolska vnema in ljubezen do lastnega naroda se izraža v pretresljivem stavku: »Želel bi namreč, da bi bil sam zavržen, ločen od Kristusa — za svoje brate, ki so moji rojaki po mesu« (Rimlj 9, 3).

Čeprav je bil Pavel šibkega zdravja, ni bil čisto nič mehkužen. Znal je prenesti lakoto in žejo, mraz in vročino. Znal se je sklicevati na rimsko državljanstvo, toda ni se ustrašil telesnih kazni šibanja in kamenjanja. Ko so ga oblasti v Filipih vrgle v najbolj notranjo ječo in mu dele noge v klado, je molil in Boga slavil (Apd 16, 24, 25). Ko se je na poti v rimsko ječo ladja razbila, je apostol Pavel s svojim odločnim nastopom pred stotnikom rešil položaj.

Zivimo na prelomnici časov, ko je velik napredek znanosti in tehnike s porastom standarda v zapadnem svetu prinesel precejšnjo versko krizo. Mnogo več duhovne koristi bomo imeli, če se ob dobrem komentarju poglobimo v liste apostola Pavla, kakor da hlastamo za bogoslovnimi senzacijami.

skof dr. JANEZ JENKO

Slovensko gledališče v Trstu

Iz goriške kronike v preteklem mesecu

V četrtek, 11. junija zvečer ob 21. uri smo imeli mašo zadušnico za pokojnega prof. Mirka Fileja ob osmi obletnici njegove smrti in za pok. Petra Spacapano ob tridesetem dnevu njegovega preranega odhoda. Mašo sta sodarovala g. Jože Jurak in pater Fidelis Kranner, ki je bil tiste dni na obisku v Gorici. Pel je mešani zbor goriških pevcev ter pevcev iz okoliških vasi, ki so se tudi na ta način hoteli oddolžiti spominu obeh nepozabnih kulturnih delavcev. Med mašo se je obeh pokojnih spomnil g. Jože Jurak s prisrčno in toplo besedo.

Naslednjo nedeljo, 14. junija je goriška Marijina družba namesto običajnega mesečnega shoda imela v dvorani Katoliškega doma akademijo za družbenice in povabljenе goste. Pri akademiji je nastopil zbor mlajših družbenic, otroci Marijinoga vrtca in učenke glasbene šole ter dramska skupina. Spored je bil zelo pester in celotna akademija je zelo prijetno potekla.

V četrtek, 18. junija nas je obiskala sestra Jožefa Mrhar, usmiljenka, ki je na kratkem dopustu v Sloveniji. Sestra je že deset let v misijonih na Madagaskarju in je prednica tamkajšnjih usmiljenk, ki delujejo v slovenskem misijonu. S skopičnimi slikami in živo besedo je prisotnim zelo živo prikazala delo in življenje v misijonih na Madagaskarju. Med drugim smo videli tudi g. Cesnika, duhovnika iz koprške administrature, ki je kot škofijski duhovnik odšel za nekaj let v misijone. Gospod Ceseňnik je prvi tak primer med slovensko škofijsko duhovščino. Na Madagaskarju deluje v misijonu, ki je zaupan slovenskih lazaristom.

Zaključek šolskega leta na slovenskih šolah v Gorici

Zaradi zmešnjav, ki jih je povzročila stavka šolnikov v Italiji, so trpele tudi slovenske šole, vendar v manjši meri kot druge, ker se slovenski šolniki zaradi izjemnih razmer, v katerih se nahajajo, niso udeležili celotne stavke šolnikov.

Solsko leto so redno zaključili najprej na slovenskem učiteljskišču. Proforski zbor je vzel v poštev zadnja navodila šolskega ministra Misasija ter je vsem dijakom in dijakinjam priznal pravico, da smejo v višji razred, dijakom zadnjega razreda pa, da smejo k maturi v Trst.

Naslednje dni so zaključili šolsko redovanje na višji gimnaziji in liceju. Tudi na tem zavodu so bili vsi dijaki spoznani za sposobne, da lahko obiskujejo višji razred, dijaki tretjega liceja pa, do smejo in klasični maturi v Trst.

Na osnovnih šolah so zaključili šolsko leto skoro normalno z izpiti v drugem in petem razredu ter z zaključnim ocenjevanjem v ostalih razredih. Solska maša je bila 27. junija v cerkvi sv. Ivana. Opravil jo je katehet prof. Stanko Jeričjo.

Osnovne šole in slovenski otroški vrtci so za zaključek šolskega leta pripravili skupno razstavo risb in ročnih del v šolskem razstavnem prostoru v ulici Randaccio od 25. do 27. junija. Pri odprtju razstave so bili navzoči predstavniki šolskih oblasti ter učitelji in učiteljice prizadetih šolskih vrtcev. Povabili so tudi gđc. Angelo Cotič in gđc. Milo Dovganovo, ki sta svoj čas učili na slovenskih šolah v Gorici in sta sedaj v pokojju. Gđc. Cotičevi so njeni bivši učenci iz šole v ulici Randaccio poklonili iz hvaležnosti šopek rož.

Na nižji gimnaziji so v četrtek, 25. junija zaključili razredno ocenjevanje, v soboto, 27. junija so pa začeli izpiti male mature čez tretji razred gimnazije, ki so se v teku.

Podgora

Na dan sv. Alojzija, 21. junija, je v Podgori bilo prvo sv. obhajilo. Vrsta belobelečenih otrok je prvič pristopila k mizi Gospodovi in v prisrčni pobožnosti prejela svojega Boga.

Popoldne pa je za to priliko bila v župnijski dvorani prav lepa prireditev, pri kateri so nastopili šolski otroci. Na sporedu je bila »Pepelka«, igra v treh dejanjih. Igra je prav odlično uspela in akoravno je večina igralcev bila prvič na odru, so igro prav dobro podali, tako da so jim starši in prijatelji v dvorani zelo pozornost sledili. Naj se omenimo, da je »Pepelka« iz angleščine prevedel pokojni Peter Spacapan.

Za uspeli nastop gre prav gotovo velika zahvala in pohvala Lidiji Jarc in Majdi

Sirk, ki sta otroke pripravili in se obeh res z veliko poštrevnostjo trudili, da je vse tako dobro izpadlo. Seveda pa moramo pohvaliti tudi učence, ki so ves čas vztrajno hodili k vajam in se igre pridno učili. Takoj po končani igri so učenci ponovili še rajanje z zaključne šolske prireditve v Gorici, nakar se je prireditev zaključila.

Isti učenci so nato ob koncu šolskega leta priredili v šoli tudi lepo razstavo risb in ročnih del. Razstava je bila odprta po šolski maši in je ostala odprta ves dan. Ogledalo si jo je številno občinstvo, ki je z razstavljenimi deli bilo prav zadovoljno.

Iz delovanja SLG v Gorici

Trejšnji teden se je sestel izvršni odbor Slovenskega ljudskega gibanja v Gorici in pretresel položaj po volitvah 7. junija. Odbor se je zaustavil ob volilnih rezultatih in potegnil zaključke ter nakazal smernice za nadaljnje delo. Določil je tudi sejo sveta za ta teden.

Izvršni odbor SLG je nadalje obsodil vse razdiralne sile in akcije, ki so v teku zadnjih volitev hotele zanesiti zmego v naše vrste. Obenem odbor SLG tudi odklanja vsa namigovanja na račun delovanja SLG, ki so se pojavila v levičarskem tisku v zvezi z domnevnimi odločitvami in sklepi povolitnega značaja.

Doberdobje

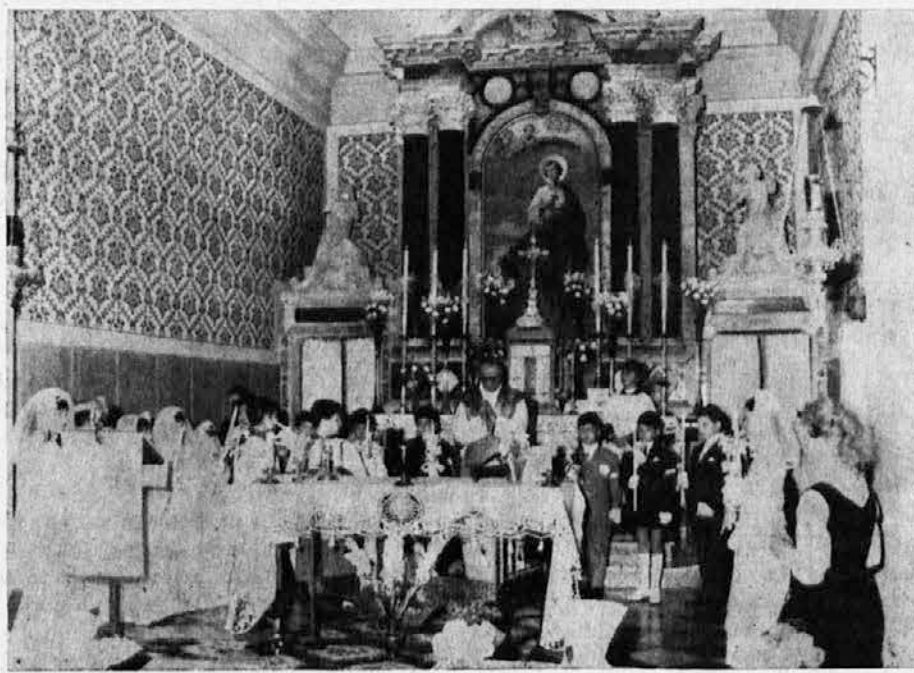
Preteklo soboto se je naša organistinja Marija Ferletič poročila z Brunom Zampar iz Cervignana. Ko se je pred leti poročila Adela Ferletič, je Marija sprejela njeno mesto pri mladinskem zboru in mladinski maši. Ni se ustrašila težav, zato ji je uspelo povečati število mladih pevk in nastopati tudi na Cecilijanki. Mlademu paru želimo sreče in božjega blagoslova v novem stanu; Mariji Ferletič pa še enkrat iskrena hvala za vse, kar je storila pri mladinskem zboru.

Tri nove mladinske oddaje na Radiu Trst A

Tržaška radijska postaja Trst A je uvedla v svoj poletni spored mladinskih radijskih oddaj tri rubrike z živim sodelovanjem prizadetih. V prvi — »Mladina in šport«, ki bo na sporedu od 22. julija vsak terek ob 17.35 — se bodo vrstili magnetofonski zapisi razgovorov z mladimi športniki in ljubitelji športa; druga — »Na počitnice!« na sporedu vsak četrtek ob 17.35 — je namenjena kramljanju o počitnicah, potovanjih, prikazu življenja v počitniških kolonijah, itd.; v tretji — »Umetniki odgovarjajo«, ki je na sporedu vsako soboto ob 17.45 — pa bodo tržaški in goriški slovenski umetniki odgovarjali na vprašanja, ki jim jih bodo preko uredništva rubrike poslali sami mladi poslušalci.

Posebno opozarjamo na tretjo rubriko, pri kateri bodo sodelovali naši vidnejši književniki, glasbeniki, slikarji in gledališčniki. Predloge za vprašanja, ki naj se nanašajo na področja njihove umetniške dejavnosti, je treba sporočiti pisмено na naslov RAI-Radiotelevisione Italiana, Radio Trst A, ul. Fabio Severo 7.

Imena umetnikov, ki pri oddaji sodelujejo, kakor tudi tistih, ki bodo vsako posamezno soboto odgovarjali, objavlja Radio Trst A v oddaji »Za mlade poslušalce«, ki je na sporedu vsak dan ob 17.20 do 18.15.

Ob prvem sv. obhajilu v Podgori v nedeljo, 21. junija na praznik sv. Alojzija

Pesmarica »Slavimo Gospoda«

Za več stoletij nas je Bog obdaril z odličnimi glasbeniki in skladatelji — posebno se na cerkvenem področju. Jakob Gallus (Petelin), Gregor Rihar, Andrej Vavken, Anton Foerster, Stanko Premrl, Vinko Vodopivec, to je samo nekaj imen.

Med današnjimi cerkvenimi skladatelji se prav gotovo odlikuje msgr. Gregor Zafonik, organist in pevovodja v mariborski stolnici. Komponiral je vrsto maš in veliko število pesmi tako cerkvenih kakor svetnih. Njegova zadnja zbirka »Slavimo Gospoda« mu daje vso čast in priznanje. Vsebuje 45 cerkvenih pesmi: za cerkevne dobe (advent, božič, post, velika noč, binkošti); evharistične in priložnostne (krst, poroka, pogreb, prvo obhajilo, nova maša, srebrna in zlata maša, blagoslovitev zvonov, nagrobne). Večina teh skladb je za štiriglasne mešane zборе, nekaj tudi za ženske zборе in solo. Veliko od teh so mojstrovina polifonije. Meni izredno ugaja »Kraljevo znamenje« (za post po Slomškovem besedilu, ki se pre-

cej razlikuje od pesmi, ki smo jih bili navajeni dosedaj); potem »Angelski zbori« (za post in veliki petek); »Kraljica nebeška« (za veliko noč); »Duše pravičnih so v roki božji« (ob zadušnicah in pogrebi); »Jaz sem vstajenje in življenje« in »Oj težka pot« (za pogrebe).

V glavnem so te pesmi namenjene za zbere in so za ljudsko petje v precej visokem obsegu; vendar jih je brez težave mogoče transponirati v nižji obseg, ki bi odgovarjal ljudskemu petju.

Pesmarica »Slavimo Gospoda« bi morala biti v vsaki slovenski cerkvi. In bo zares odlična izpopolnitev notnega materiala za cerkveni zbor in ljudsko petje. Zbirka stane 15 N din s poštnino in jo je mogoče naročiti: Viktor Fabian, Goce Delčeva ul. 2, Ljubljana - Slovenija; na škofiji v Ljubljani, Ciril Metodov trg 4; in na škofiji v Mariboru, Slomškov trg 19.

Joan Birsa, organist
Denver - Colorado, USA

4. in 5. julija v ŠTANDREŽU na igrišču pri cerkvi

TRADICIONALNI

Poletni kulturni praznik

S P O R E D

Sobota, 4. julija ob 21. uri

Nastop znanega ansambla »VESELI PLANŠARJI« iz Ljubljane s pestrim programom.

Nedelja, 5. julija ob 21. uri

Koncert slovenske pesmi. Poleg domačih zborov nastopajo tudi zbori iz Gorice, Doberdoba in iz Tržaškega. Dramski odsek p. d. »Štandrež« uprizori enodejanko A. Čehova »MEDVED«. Režija A. Pregarc. Recitacije naše mladine.

Prodaja slovenskih knjig in plošč — Bogat srečolov — Dobro založen bife z domačim vinom in prigrizkom.

V slučaju slabega vremena bo program v župnijski dvorani.

VSI LJUBITELJI SLOVENSKE PESMI TOPLO VABLJENI!

Insekticidi v zelenjavnem vrtu

Zelenjava je predvsem namenjena človeku za hrano. Nekatere vrste nabiramo, ko so popolnoma zrele, nekatere pa rabimo še mlade in nedozorele ter jih celo pogosto pobiramo. Prav te okoliščine nas navajajo, da moramo biti previdni pri izbiri sredstev, ki jih rabimo za zatiranje škodljivcev v vrtu kot so hrošči, razne ličinke, gosenice, uši, pršice itd. Predvsem rabimo sredstva, ki so čim manj strupena in med njimi tista, ki na rastlini kmalu razpadajo oziroma imajo kratko nevarno dobo.

Kot znano spadajo najmanj nevarna sredstva v četrto skupino. Na ovitku nimajo nobenega svarilnega znaka niti napis. Takšno sredstvo je metossicloro; učinkovito je proti hroščem in raznim ličinkam, ki objedajo liste in plodove. V trgovini ga dobimo v obliki močljivega prahu pod imenom Marlate 50. Njegova nevarna doba je 15 dni, kar pomeni, da ustavimo škropljenje toliko dni pred nabiranjem pridelka. Drugo sredstvo, ki spada v isto skupino je Perthare ali Etil-DDD. Deluje na številne objedače in predvsem na sesače kot so tripsi, psille, stenice, ki imajo videz drobnih mušic. V prodaji ga najdemo pod imenom Perthare EC in Percide. Nevarna doba je nekoliko daljša od prej omenjenega metossicloro.

Ker pa gornjih pripomočkov ne dobimo v vsaki trgovini, se moramo poslužiti tudi

insekticidov, ki spadajo v tretjo skupino in nosijo napis: »Pozor, ravnejte previdno«. Pri neprevidni uporabi takšna sredstva lahko povzročijo lažje zastrupitve. Med temi je najbolj priporočljiv Malathion, ki pri manjših koncentracijah spada tudi v četrto skupino. Rabimo ga proti številnim škodljivcem, ki so objedači ali sesači kot npr. uši, psille, stenice, rilčkarji, vse ličinke in gosenice ter tudi kaparji. Njegov učinek je hiter in odločen. Škodljivci umirajo, če pade na kožo ali zaide v prebavila ali dihala. Malathion deloma prodre v notranjost lista; zato ga prištevamo med slabe citotrope. Glede nevarne dobe pa ni soglasnosti; zakon določa 20 dni; s poskusi so ugotovili 7 dni; nekateri pa trdijo, da učinek traja le kakšen dan. Vsekakor je treba škropljenje ukiniti vsaj en teden pred nabiranjem, po zakonu pa 20 dni. Malathion hitro razpade, če je vlažno in vroče. V trgovini ga dobimo v obliki emulzije (oljnate raztopine) pod sledečimi imeni: Malasan, Neofos 60, Malathion, Dinitiol, Zitiol, Malafid, Malafosf, Polimal 50 in Fosmal. V obliki močljivega prahu pa nosi sledeča tovarniška imena: Planisan, Malathion in Maladust. V zelenjavnem vrtu lahko rabimo proti škodljivcem razne piretrine, ki so naravni ali umetni. Delujejo na dotik (na kožo) in manj na prebavila; z njimi uničujemo uši, psille, gosenice in razne ličinke. Nevarna doba je 7 dni. V trgovini so v različnih oblikah: Piritax za prašenje, Pirosof, Letal in Kenyatox v emulziji za škropljenje ter Grifon L v tekočini. Proti mnogim žuželkam učinkuje tudi BHC ali ECE. Deluje skozi kožo, prebavila in dihala. Njegova nevarna doba je v Italiji 14 dni, v ZDA pa 60 dni. V vrtu ga rajši ne uporabljamo, ker pusti na pridelkih duha po plesni.

V zemlji se pogosto zaredijo razne ličinke, gosenice, hrošči itd., ki objedajo korenine. Te lahko uničimo z Vapam-om, seveda, kadar je zemlja prazna. Vapam je fungicid in insekticid ter istočasno uniči tudi bolezniki, ki napadajo korenine in vnožje stebel. V razkuženi zemlji lahko sadimo šele čez 15 do 20 dni, ko se je Vapam razgubil.

Naštete insekticide lahko uporabljamo na vseh rastlinah; za zelenjavni vrt pa so posebno primerni, ker niso tako strupeni in zato manj nevarni za človeka in domače živali.

Inž. Janko Košir

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 5. do 11. julija 1970

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojano. 11.15 Oddaja za najmlajše: R. E. Raspe: »Dogodivščine barona Münchhausna«. Prvi del. 11.45 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Popevke iz oddaje »Un disco per l'estate«. 15.30 I. A. Krylov: »Nauk hčerama«. Enodejanka. 17.30 »Primorska poje«, revija primorskih zborov (8. oddaja). 18.00 Miniaturni koncert. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Glasba iz filmov in revij. 20.30 Iz slovenske ljudske epike, pripravlja Beličič. 20.45 Kvartet D. Lavrenčiča. 22.10 Stiri britanske ljudske pesmi za tenor in orkester.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.55 Obletnica meseca. 18.30 Zbor »Montasio«. 18.50 Ansambel »Los Indios Tabajaras«. 19.15 Priljubljene melodije. 20.35 Pesmi od vsepovsod. 21.00 Romani, ki so vplivali na zgodovino. 21.25 Romantične melodije.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Humor v slovenski literaturi (8) »Rado Mur-nik«. 19.45 Komorni zbor iz Celja. 20.35 Zandonai: »Romeo in Julija«, tragedija v treh dejanjih.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 R. Vodob: Po sledovih nekdanjih kultur v Italiji (2) »Goti in Bizanci v Ravenni«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušalce: Sodobne popevke. 17.35 Jež: Italijanska po radiu. 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Higiiena in zdravje. 19.40 Hammonija zvokov in glasov. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 M. Mori: Vzroki nesreč pri otrocih in mladostnikih ter njihovo preprečevanje (7) »Prometne nesreče«. 17.35 Na počitnice. 17.55 Kako in zakaj. 18.30 Simfonična glasba deželnih avtorjev. 19.10 G. Godoli: Življenje na drugih svetovih — domneve in možnosti — 2. oddaja. 19.40 Stare popevke v sodobni izvedbi. 20.35 P. Giacometti: »Fizognom«. Drama v 4 dejanjih. 22.10 Beethovenove komorne skladbe.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 M. Mori: Izlet za konec tedna. 13.30 Glasba po željah. 17.35 Jež: Italijanska skladatelj. 18.45 Južnoameriški motivi. 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 N. Kuret: Poganstvo in krščanstvo v naših ljudskih šegah (2. oddaja). 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 L. Davanzo: »Varna pot« - oddaja o prometni vzgoji. 16.05 Operetne melodije. 16.45 Pravljične in pripovedke naše dežele. 18.30 Dalmatinski folklorni ansambel. 18.50 Brownov veliki orkester. 19.10 R. Dolhar: Alpske poti in smeri (2) »Zopet na Ponci«. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Nenavadne in skrivnostne zgodbe: A. Marodič: »Zelena krogla«.

Zelo iskana knjiga

Doslej so na Nizozemskem prodali že 400.000 izvodov razlage krščanske nauka, ki ji navadno pravijo Holandski katekizem. Knjiga doživlja tudi v prevodih velik uspeh. Nemškega prevoda so razprodali doslej 200.000 izvodov, angleškega v ZDA prav toliko, po 50.000 pa v Angliji in Franciji.

DAROVI

Namesto cvetja na grob pok. gospe Komel roj. Pavlin daruje A.M. 2.500 lir za Zavod sv. Družine in 2.500 lir za cerkveno sv. Cirila in Metoda v Stojakovem.

Namesto cvetja na grob g. Stefana Kleindiensta daruje Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Gorici za Zavod sv. Družine 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo